

Referat fra styregruppemøde i projektet: "Næringsstofferne retur til markerne – køreplan og aktion", 30. juni 2015 på SEGES kl. 10-13.

Deltagere: Hans Henrik Thomsen (HHT), Erik Ervolder Olesen (EEO), Inge Werther (IW), Michael Tersbøl (MIT), Anke Stubsgaard (AKS), Margrethe Askegaard (MGA) (Referent)

Afbud: Brian Fruergaard Roed, Bjarne Hansen

Efter velkomst og kort intro til projektet gennemgik og diskuterede vi de forskellige arbejdsplaner i projektet.

AP2. Forvaltning af regler v. Michael Tersbøl

Reglerne hænger sammen i "en stor klump spaghetti". Vigtig med lys på de forvaltningsmæssige vinkler/hierarkier. Brug for at vi kommer rigtig godt ind i bekendtgørelserne for at undgå at de forskellige instanser blot tørrer sagerne af på hinanden.

15. august sender MIT et notat om alle de steder hvor vi støder mod muren. Eksempler:

- Mejerislam indeholder rester af rengøringsmidler derfor ikke tilladt til økologisk brug
- Flotationsfedt anvendes i konv. biogasanlæg.
- Eluat fra Chr. Hansen: I affald-til-jord bekendtgørelsen er Eluat omfattet af kategorien "slam fra mejerier" selvom det ikke fremgår direkte af bilaget (IW).

-Indsamling af madaffald. Et spørgsmål er hvad der skal til for at et "indsamlingssystem" er dokumenteret.

-Biogrow og andet med kød- og benmel.

Gylle er karakteriseret som kategori 2, og det må økologer gerne bruge, men i flg. bilag 1 er det ikke al kategori 2 der kan anvendes. Biogasanlæg bruger alt fra slagterier undtagen kategori 1 affald. Kategori 2 og 3 er frigivet. MIT tager fat i NAER mht. regler i Bilag 1 om kategori 2 og 3. Der er ingen faglig begrundelse for dette.

Bilag 1 i Økologivejledningen tager ikke stilling til behandlinger og hygiejne.

Diskussion: DAKA arbejder med tiltag efter lempelse af regler. Arla vil introducere certificering og sporbarhed. Mælkebønderne i Jylland har ikke brug for denne ekstra gødning og vil ikke stemme for at kød- og benmel anvendes. Men på Sjælland mangler de det. Det er så dyrt at kun økologer vil købe det.

IW: Reglen om 6 mm riste på slagterier gælder for alle, men begrundelsen for netop denne grænse mangler. AKS: Flere regler er baseret på hysteri.



Se Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

IW: Vi skal huske på, at der er mange flere regler end Økologi reglerne der skal tages i ed. Bl.a. skal tang findes i Affald til jordbekendtgørelsen/Vejledningen og her med henvisning til en særlig §19-tilladelse fra kommunerne.

IW: Biogasanlæg skal have et trin med hygiejniserings ved 70°C i en time. EEO: Dem der ikke har det kan ikke modtage visse typer animalske biprodukter.

AP3. Dialog med kommuner og virksomheder v. Anke Stubsgaard

AKS skal i kontakt med kommuner og virksomheder. EEO foreslår, at det også er en god ide at snakke med virksomheder med produkter der p.t. er forbudt at anvende på økologiske bedrifter. Flere virksomheder har en stor omsætning baseret på en meget specifik teknologi, og kan derfor ikke lige ændre en proces. Vi skal derfor ikke være for optimistiske. Vi skal lære, hvordan de gør, og så gå til NAER og forklare. F.eks. kan vi besøge LEO Pharma.

Der produceres en hvidbog om procedurer for godkendelse af nye produkter og præsenterer den for virksomheder.

Diskussion af hvem der skal ændre sig: AKS: Kan vi arbejde mere hen i mod at det er mere produktet end oprindelsen der betyder noget?

EEO: Vanskeligt at ændre procedurer på de store virksomheder. Måske lettere at justere på reglerne hos NAER.

IW: Vigtigt at nærme sig hinanden og bl.a. tage fat i udvalgte biogasanlæg og så også kigge indad på egne regler indenfor økologien med henblik på en justering og større smidighed.

IW: Lynettens fosforholdige askebjerge som er urene: kan de renses og komme ud til økologiske jordbrug?

Oprindeligt var slammet for tungmetalholdigt, derfor lavede man afbrænding. Men nu kan en del af slammet komme direkte på landbrugsjord. Men de er ikke meget for at transportere det ud af KBH. 2 til 300.000 tons slam kan lagres i aflagte gyllebeholdere (nedlagte dyrehold) a 800-4000 m³. EEO: Det kan køres ud om natten eller sejles ud. Lolland-Falster mangler det, så det kan sejles derned.

IW: Restprodukter kommer allerede nu tilbage på markerne. 99 % recirkuleres.

Biogasanlæggene tager hvad de kan få, og konkurrencen stiger. De importerer fra andre lande. Det gør det næsten umuligt for økologerne at aftage.

Vi skal se på de store kilder. EEO: det hjælper ikke at fokusere på grøde fra vandløb. Fertigro, Protamylasse, Keminovafosfat, Novogro og biogødning (spildevandsslam) er blandt de store mængder. De 7-10 største reststrømme dækker nok 80-90% af næringsstofferne.

AKS: vi må også kigge på de lokale behov der hvor de er størst. Mikrobryggeri

MIT: Også vigtigt at vi, når ressourcerne vurderes ser på deres energipotentialer.

MGA: vi skal lave en liste over mængder

MGA: man må respektere at ARLA de har følsomme kunder i Kina, men vi kan arbejde på at barriererne flyttes således, at producenter af korn til sælges på markedet (inkl. DLG) fritages fra kravene om ikke at måtte anvende Biogrow.

MGA: Et problem, at kommunerne ved alt for lidt om økologi. Hvordan får vi fat på dem?
EEO: KL dur ikke og der er kæmpe spredning mellem kommunerne. "Affald til jord bekendtgørelsen" håndteres på 98 forskellige måder!
Vi kan måske gå til Dansk affaldsforening. En meget politisk organisation.

IW: Foreslår at vi går til de store affaldsselskaber. F.eks. Vestforbrændingen, der har 19 kommuner under sig. Også AffaldPlus er meget aktive. AffaldPlus overvejer at anvende pulpningsanlæg til madaffaldet og herefter sende det til Biogasanlæggene. Rensningsanlæggene er også meget interesserede i husholdningsaffaldet.

MGA: Kommer pulpen til Biogasanlæg kan de med gældende regelsæt være tabt for økologien.

IW: Vi skal være opmærksomme på at der er forskel på om der er tale om vand eller affaldsselskaber. Vandselskaberne er typiske private A/S selskaber. Nogle gange er affald og vand selskaberne samlet i kommunen. Vandselskaberne har rådnetanke, selvom de ikke er så optimale.

HHT: Det er Green-washing at landmand modtager gylle som er lavet på slamgødet svinefoder.

IW sidder med i et projekt med MST, Solrød, Greve, Roskilde, KBH. Projektet skal munde ud i et beslutningsgrundlag for kildesortering af husholdningsaffald i alle sjællandske kommuner, primært til biogas. Startet i marts og kører resten af året. Politisk beslutningsgrundlag. Mængder, økonomi, behandlingsmetoder. Lukket afsluttende workshop i oktober. Nu kører der små arbejdsgrupper. Roskilde er projektleder. De håber et fælles grundlag, data, dokumentation, tilgang for Sjælland. Udsortering af affald sker i forskellige tempi, nogle er i gang og nogle ved endnu ikke hvad de vil, ny regering får dem til at afvente. Jacob Fallow fra Roskilde Kommune er projektleder.

OBS: Kartoffelmelsfabrikkerne er ikke med i BGORJ!

AP4. Beregningsværktøj til landmændene v. Margrethe Askegaard

MGA gennemgik kort indholdet i arbejds pakken, Arbejdet starter til efteråret og der vil være fokus på både N, P og K samt afstande til kilderne.

AP5. Næringsstoffer på den lange bane v. Margrethe Askegaard

Der vil være fokus på udnyttelsen af spildevandet, herunder Struvit. Ligeledes vil vi identificere rensningsanlæg der potentielt kunne certificeres som leverandører af gødning til økologiske marker.

Kommunerne skal indrapportere slam-analyser til MST. Data lægges i Affaldsdatasystemet. Det er nok ikke let at få adgang. MGA kontakter Linda Bagge.

HedeDanmark har data fra alle de rensningsanlæg hvor HedeDanmark håndterer biogødningen, men de er fortrolige. EEO kan dog give os navnene på interessante anlæg.

IW: MST har lige publiceret 3 rapporter bl.a. med forskellige metoder af P-fældning.

MIT: Da der er stor forskel på anlæggene og stofstrømmene skal vi være opmærksomme på, at optimale næringsstof/energi-udbytter følger forskellige veje.

EEO: MST er ikke bange for anvendelse af slam i forhold til vores grundvand.

IW: Lynetten har investeret i et helt nyt forbrændingsanlæg, selvom kvaliteten af slammet efterhånden er blevet så god, at det i princippet kunne gå på landbrugsjorden.

AP6. Landmandscases og markforsøg v. Margrethe Askegaard

MGA præsenterede kort indholdet i arbejds pakken, herunder markforsøg og den afholdte markvandring. Efter sommerferien vil Bjarne Hansen tage fat i 3 landmænd i 3 forskellige kommuner og lave et møde i mellem landmænd og de folk i kommunen der sidder med de recirkulerede produkter for at finde ud af hvordan man skaber de bedste rammer for formidling, prisdannelse og udbringning af de recirkulerede stoffer. Vigtigt at AKS og BH koordinerer mht. kontakten til kommunerne.

Opsamling:

IW: Sender os MST rapporter herunder også analyser som MST har lavet på husholdningsaffald samt projekt med anvendelse af det grønne fra havepark-affaldet som booster gasproduktionen men kan hæmme pga. forureninger med jord, sand og sten.

EEO kontakter Sune Aagot efter ferien da han har udarbejdet et skøn over gødningsmængder som vi kan anvende.

IW: God ide hvis vi kunne lave fremtidsscenario over gødningsbehov til økologisk landbrug om 10-20 år.

IW: Pulp fra Marius Petersen, HCS og NC Nyborg kunne være interessant for økologerne. Disse virksomheder modtager alene affald fra service sektoren. Planerne er, at de efterfølgende skal gennem biogasanlæg.

Der er mulighed for at vi i projektet til næste år kan samarbejde med DAKOFA om gennemførelse af netværksmøde og workshop.

Næste møde i styregruppen bliver en gang i løbet af efteråret.

Margrethe Askegaard

1. juli 2015, revideret 6. juli 2015.